

10. novembari 2015

UKA2015/150, 151, 152, 157, 158, 159

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Namminersorlutik Oqartussat akuersissutigissagaat Nunarsuarmioqatigiit ataatsimoorussamik isumaqatigiissutaat radioaktiviussut ikummatikut aamma radioaktiviussut eqqagassat isumannaatsumik isumagineqartarnissaat pillugit. (Eqqagassalerinermut isumaqatigiissut) (UKA2015/150), aamma

Atomip nukinganik pissuteqartumik ajutoortoqartillugu imaluunniit qinngornernik ulorianartunik pissuteqartumik ajornartorsiortoqalersillugu ikiuunnissaq pillugu IAEA-imi nunani tamalaani isumaqatigiissummut Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu oqaaseqaateqarnissaq pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. (Ikiuunnissamut nunani tamalaani isumaqatigiissut) (UKA2015/151), aamma

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, Namminersorlutik Oqartussat akuersissutigissagaat Atom-ip nukinganik sakkoqarluni pinerliiniartoqartarneranut akiunermut Nunarsuarmioqatigiit isumaqatigiissutaat. (UKA215/152), aamma

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, Namminersorlutik Oqartussat akuersissutigissagaat International Labour Organization - ILO -p isumaqatigiissutaa nr. 115, sulisartut qinngornernut ingerlaartunut (ioniserende) illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissutaa-soq akuersissutigineqassasoq. (UKA2015/157), aamma

Atomip nukinganit atortussianik inissisimaffiini isumannaarinissaq pillugu IAEA-ip nunani tamalaani isumaqatigiissutaanut allannguummut Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu oqaaseqaateqarnissaq pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. (UKA2015/158), aamma

Atomip nukinganut isumannaallisaaneq pillugu IAEA-imi nunani tamalaani isumaqatigiissummut Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu oqaaseqaateqarnissaq pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq)

Inatsisitigut sinaakkusersuineq maleruagassiornerlu maani suliatta pingaanersaata ilagaat.

Susasaqarfii iserfiginnginnerani, Siumumiit una oqaatigerusupparput. Siumut pinngoqqaarmalli tunaartaq, pingaartitarlu:

Inuiaqatigiit nunamik tunniussinnaasai akisussaassuseqartumik atorluarlugit avataaniillu pisariaqartitatik iluaqutigalugit imminnut napatissinnaalerlutillu aqussinnaalersimasut.

Inuussutissarsiuutit nutaat pisariaqartilluinnarigut Siumumiit nalunnngilarput, taamaammata nuan-naarutigaarput aatsitassarsiorfiit nutaat aallartissinnaammata, uani pineqarput Qeqertarsuatsiaat kujataani rubinisorfissaq, aammalu Kangerlussuup eqqaani aatsitassarsiorfiat akuersissummik tunineqartut kiisalu tunup avannaarsuani zinkisiorfiat qinnuteqarmata.

Ukiuni makkunani aatsitassat akii appariangaallussimapput, tamanna unamminaraluartoq, taamaat-toq aallartittoqarnera qinnuteqaatillu takkussuunneri nunatsinnut inuinullu iluaqutaanissaat kissaa-tiginarput neriuuteqarfiullutillu.

Aammattaarlu aatsitassat uranimik akullit, sapinngisaq tamaat naapertorlugu isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaanissaat, piffissaq qaninnerusoq ungasinnerusorlu isigalugit, aqutissiuunne-qarmat, taamaasilluni nunatta sananeqaataa naapertorlugu aatsitassat piusut atorluarsinnaanias-sammata.

Nunatta pisariaqartittiffiata nalaaniinnittinni, isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaasut ammaffigisa-riaqarigut Siumut isumaqarpoq.

Tamannalumi nammineq isinik takuniarlugu, paasisassarsiorfiginiarlugulu ukiuni kingullerni arla-qartuni, qinikkat assigiinngitsunut nunat tamalaat akornani angalapput.

Ilaatigut apeqqummi.

Ilaatigut imaattumik aperisoqarluni:

Issuaaneq aallartippoq:

“Sumiiffinni uranisiorfinnik ingerlatsiviusuni puakktu kræfteqalersarnerup annertuneruneranik paasisaqartoqarsimava?

(Akissutaa) Sumiiffinni kræfteqalersarnerup annertuneruneranik paasisaqartoqarsimannngilaq aam-malu aatsitassarsiorfinni sulisunut qinngornernik ulorianartorsiortitsinissaq suliaqarfinnut allanut arlalinnut, soorlu peqqissaasunut qinnguartaasartunut aamma assersuutigalugu timmisartortar-tunut, naleqqiullugu annikinneruvoq”, issuaaneq naavoq¹.

Ullutsinni suleriaatsit, periutsillu naapertorlugit isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaasut nalu-nngilarput.

---

¹ Qupperneq 30:

<http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Raastof/GL/RejserapportCanadasep201042TKRGRL221210.pdf>

Tamannalumi ilaatigut anguniarlugu, nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit arlaqartut piomasagaataasut, assersuutigalugu Danmarkimi atuuttut, aatsitassarsiorfiunngikkaluarluni imaluunniit atomip nukiganik innaallagissiorfeqanngikkaluarluni, kisiannili nunat tamalaat akornanni suleqataalluni taamatut inississimasoq.

Nunarput tassani akuutinneqanngitsoq paasineqarpoq, taamaammamallu maleruagassat isumaqatigiissutillu arlaqartut ilaatigut nunatsinnut toqqaannartumik attuumassuteqanngikkaluartut, aamma aatsitassarsiortoqaleraluarpat uranitalinnik, nunarput nunat tamalaat akornanni suleqataalluni inissittariaqarmat maanna Siumumiit iluarisimaarparput Naalakkersuisut inatsisartunut aaliangiiffigisassatut siunnersuutit ullumikkut saqqummiunmatigit. Sinaakkutit pitsaasut pisariaqarmata, susassaartut sulinerminni nalorniffii annikinnerpaajuniassammata.

Tassami assersuutigalugu timmisartorneq sinaakkuteqarput inatsisinik, soorlu sila qanoq ikkaagat timmisartoqqusaajunnaarneq, timmisartortartut qanoq akulikitsigisumik sungiusaqittassanersut il.il. Amerlasuujulluta tatigivarput timmisartumi aquttoq nalunngikkaa sulerinerluni, timmisartoq qanoq mittissanerlugu, kisianni aamma nalunngilarput timmisartoq ajoraluartumik ilaannikkut ajutoortarpoq, taamaattoq timmisartortarpugut. Qununerummi aqussappatigit, ajutoortoqartarmat, taava qaqagu timmisartussaagut?

Imaluunniit assersuutigut peqqinnissaqarfeqarneq pillugu maleruagassaqarpoq, nakorsap pilattaa-nialernermi sulerinini nalunngikkaa tatigisarparput, kisianni aamma ajoraluartumik ajutoortoqartarpoq, taamaakkaluartoq nakorsiartarpugut. Qununerummi aqussappatigit, qaqagu taava nakorsiassuugut?

Taamatuttaaq ullumikkut aatsitassanik uranitalinnik nunarput avammut nioqquteqalissappat innaallagissiorfinnut, sinaakkusiilerpugut.

Suliniutut isumannaatsumik ingerlassinnaasut, Siumumiit politikkerarput inuiaqatigiit nunamik tunniussinnaasai akisussaassuseqartumik atorluarlugit avataaniillu pisariaqartititik iluaqutigalugit imminnut napatissinnaalersimasut.

Naggataatigit Siumumiit oqaatigissuarput ukiuni makkunani nunatta sananeqaataa naapertorlugu pisuussutit tunniussinnaasut, ilaqutariinnut iluaqutaanissaa pisariaqarluinnarmat.

Nunattami pisuussutai, isumannaatsumik ingerlassinnaappata, mattussuinissaq pisussaaffigaarpuut?

Sulisartukkormiut ilungersorput, pisiassat akitsoraluttuinnartut, inissiat ullutsinnut tulluukkunnaar-
nikut, aningaasarsiat malinnaanngitsut.

Pisussaaffiginnginnerparput nunatta pisuussutaasa atorluarneqarnissaat aqutissiuutissalugu?
Siumup pisussaaffittut isigaa nunatta tunniussinnaasi pitsaasumik atorluarneqassasut, ilaqtariip-
passuarnut iluaqutaaqqullugit.

Taamaammallu Siumumiit ullumikkut sinaakkutit siunnersuutit pineqartut taperserpagut, aappas-
saaniinnginneranilu aatsitassanut ataatsimiititaliamut innersuullutigit.

Qujanaq

Jens-Erik Kirkegaard

Siumut.